

Oikaisuvaatimus valtionavustus kunnan peruspalvelut ja verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vahvistaminen 2025

Kunnanhallitus 24.02.2025 § 33
427/02.05.01.01/2024

Valmistelija kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044-770 2206

Kuntalain (410/2015) 38 §:n mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan taloutta ja 39 §:n mukaan vastaa kunnan taloudenhoidosta ja huolehtii sisäisestä valvonnasta sekä valvoo kunnan etua.

Julkishallinnon hyvään tilintarkastustapaan perustuen kunnanhallitus myös vastaa valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuudesta yhdessä muiden tilivelvollisten kanssa.

Kunnanhallitus käsittelee osana sisäistä valvontaa ja kunnan edunvalvontaa valtionvarainministeriön päätökset kunnalle myönnettyistä valtionosuuksista sekä valtiovarainministeriön päätökset verotulojen menetyksen korvauksesta sekä kotikuntakorvausten perusosasta ja selvitetään edellä mainittujen vaikutukset kunnan talouteen.

Kärkölen kunnan rahoitusjärjestelmästä tärkeimpiä ovat verotulot ja valtionosuudet. Kunnan valtionosuudet muodostuvat:

- valtiovarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulojen menetyksen korvauksista ja
- opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Valtiovarainministeriö (VM) on päättänyt 19.12.2024 vuodelle 2025 myönnettävästä peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulojen menetyksen korvauksesta (VN/33429/2024).

Päätöksessään ministeriö on pysynyt kannassaan, jonka johdosta Kärkölen kunnan valtionosuutta vähentävinä tekijöinä on huomioitu Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntainyhtymän tilinpäätökseen sisällyttämä varaus tulevan palkkaharminsointisopimuksen mahdollisten kustannusten kattamiseen.

Kunta on toistuvasti huomauttanut, että edellä mainittu varaus ei perustu liikkeenluovutusta koskevaan lainsäädäntöön. Asiasta on ministeriölle toimitettu kaksi asiantuntijalausuntoa, jotka ovat myös tämän oikaisuvaatimuksen liitteenä.

Asetusperusteisen tulkinnan kautta tehty ministeriön päätös on selkeästi ristiriidassa liikkeenluovutusta koskevan lainsäädännön kanssa ja siten perustuslain vastainen. Lisäksi ministeriö on päätöksessään pitänyt voimassa todistetusti virheellisen tulkintansa eläkeperusteiden maksujen kohdistamisesta kunnilta hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin.

Eläkeperusteinen maksu muuttui vuoden 2023 alusta tasausmaksulla ja sen jako kuntien ja hyvinvointialueiden kesken tehtiin laskettujen palkkasummien suhteessa.

Koska eläkeperusteisten eläkekustannusten vastuut on järjestetty nyt esillä olevan hyvinvointialueiden rahoitusmallin ulkopuolella, niitä ei voi huomioida hyvinvointialueille siirtyviksi kustannuksiksi. Tosiasiallisesti merkittävä vastuu kustannuksista on edelleen kunnilla.

Kärkölen kunnan esittämät perustelut ovat yhteneviä vuoden 2024 valtionosuuspäätöstä koskevan muutoksenhaun kanssa. Kunta edellyttää molempien päätösten samansisältöistä oikaisua. Kunta edellyttää myös Perustuslain §107 velvoitteen huomioimista:

Lakia alemmanasteisten säädösten soveltamisrajoitus

Jos asetuksen tai muun lakia alemmanasteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Kärkölen kunta hakee oikaisua valtiovarainministeriön 19.12.2024 päätökseen (VN/33429/2024) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2025 siltä osin kuin peruspalvelujen valtionosuuslaskelmissa on todistettusti väärin perustein huomioitu Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän alijäämän kattamisvelvollisuus, joka aiheutuu yhtymän tekemästä omavaltaisesta ja lain kanssa ristiriitaisesta tilinpäätösvarauksesta.

Oikaisua haetaan myös siltä osin, kuin laskelmassa on virheellisesti huomioitu eläkeperusteisia historiallisia kustannuksia, joiden vastuut eivät sote-uudistuksesta annetun lainsäädännön kautta siirtyneet kunnalta hyvinvointialueelle.

Esittelijä

pormestari Markku Koskinen

Päätösehdotus

Kärkölen kunta katsoo esittelytekstin mukaisin perustein, että valtiovarainministeriön 19.12.2024 valtionosuuspäätös (VN/33429/2024) on syntynyt virheellisesti ja lainsäädännön vastaisiin tulkintoihin perustuen. Perusteet on esitetty myös Kärkölen kunnan tekemän vuoden 2024 valtionosuuspäätöksen muutoksenhaun yhteydessä.

Kunnanhallitus päättää hakea muutosta valtiovarainministeriön 19.12.2024 valtionosuuspäätökseen (VN/33429/2024) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2025:

1. siltä osin kuin valtionosuuslaskelmissa on huomioitu Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän alijäämän kattamisvelvollisuus, joka aiheutuu yhtymän tekemästä tilinpäätösvarauksesta liittyen mahdolliseen palkkaharmonisaatioratkaisuun, ja joka vaikuttaa Kärkölen kunnan valtionosuuksiin ja verotulomenetysten korvauksiin,

sekä,

2. siltä osin, kuin laskelmassa on virheellisesti huomioitu Kärkölen kunnan eläkeperusteisia eläkevastuiden historiallisia kustannuksia, joiden vastuut eivät siirtyneet hyvinvointialueille. Kärkölen kunta katsoo, että siirtolaskelmassa siirtyviksi kustannuksiksi ei voida sisällyttää eriä, jotka eivät todistettavasti ole siirtyneet kunnalta hyvinvointialueen vastuulle, kustannuksen suuruudesta huolimatta.

Päätös

Mari Raininko jääväsi itsensä tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (edustusjäävi hallintolaki 28.1 § kohta 2).

Pöytäkirjantarkastajana tämän asian osalta toimi Anne Tuomaila-Lähteenmäki.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Jakelu

valtiovarainministeriö